

NOTAT

Input til Pleje- og Anlægsplan for Vestvolden 2016-20

Rollespillere i gang med at servere bålmad/ Foto: Christina Molbech

Workshop på taget af dobbelkaponieren. Borgere, embedsmænd og foreningsrepræsentanter samlet om det store kort over Husumenceinten som er det historiske betegnelse for den del af Vestvolden der løber gennem Københavns Kommune
Foto: Christina Molbech

Forord

Naturstyrelsen er som ejer af Vestvolden i gang med at udarbejde en ny Pleje- og Anlægsplan for Vestvolden til erstatning af den eksisterende plan der udløber med udgangen af 2015. I modsætning til den praksis der er knyttet til de fredede områder som er kommunalt ejet, er der i forbindelse med udarbejdelsen af den nye Pleje- og Anlægsplan for Vestvolden ikke nedsat et parkbrugerråd. Brønshøj-Husum Lokaludvalg finder dog dette planarbejde så væsentligt at Lokaludvalget i efteråret 2014 indkaldte til workshop og indledte dialog med Teknik- og Miljøforvaltningen, der varetager Københavns Kommunes interesser i planprocessen.

Det fantastiske fortidsminde spiller en stor rolle i Brønshøj-Husum bydel som park, som bynært naturområde og som stiforbindelse mv.

Lokaludvalgets interesse for og engagement i Vestvolden er afspejlet i en række af de projekter som er præsenteret i bydelsplanen for Brønshøj-Husum og som i disse år er ved at blive udviklet. Her indledningsvis skal nævnes etablering af Naturbyen - er stort bynaturcenter, der skal formidle områdets naturværdier og kulturhistorie

Lokaludvalgets interesser i Vestvolden spreder sig over en række felter: naturgenopretning, naturpleje, friluftsliv, kulturliv, tryghed, byudvikling og nye forbindelser.

Dette notat har afsæt i bydelsplanen, prospektet for Naturbyen og workshoppen på Dobbeltkaponieren september 2014.

Hvad skal vi med Volden?

Med dette spørgsmål inviterede Brønshøj-Husum Lokaludvalg borgere, organisationer og embedsmænd til workshop. Den blev afholdt den 22. september 2014 på taget af Dobbeltkaponieren, lokaliseret midt i Fæstningskanalen mellem Frederikssundsvej og Mørkhøjvej. Rollespilsfabrikken og Lokaludvalget havde iscenesat workshoppen som et historisk-futuristisk felttog, hvor deltagerne samledes omkring et stort kort over Husumencienten / Københavns Kommunes del af Vestvolden med henblik på at give svar på spørgsmålet.

En grafisk facilitator sørgede for at deltagernes input blev indtegnet på kortet, og efterfølgende er en række af de mest robuste ideer blevet visualiseret oven på en række fotos fra Vestvolden som illustrerer dette notat.

Workshoppen sprudlede af ideer til hvordan Vestvolden kunne blive et endnu bedre sted at være for både mennesker dyr, planter og svampe. Behovet for naturpleje var et gennemgående tema, ligesom skabelsen af bedre friluftslivsmuligheder, og revitaliseringen af bygningsværkerne var i centrum.

Høslæt ved Kirkemosen / Foto: Ida Odgaard

Afgræsning med får / Visualisering: Britt Boesen

Naturplejezoner

Det er Lokaludvalgets opfattelse, at kommunens pleje af Vestvoldens natur af ressourcemæssige årsager primært har været begrænset til parkpleje, mens den bevoksningspleje, der skal skabe lysåbne naturtyper og fremhæve Vestvoldens struktur ikke har fået den fornødne opmærksomhed. Dog har det igangværende naturplejepartnerskab mellem Teknik- og Miljøforvaltningen og Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen gjort en synlig forskel på strækningen mellem Utterslev Mose og Bystævnet og ikke mindst i forhold til rydningen af dobbeltkaponieren. Herudover har Lokaludvalget bemærket den indsats der er blevet gjort for at bekæmpe de invasive planter på en række lokaliteter.

I forbindelse med udarbejdelse af prospektet for Naturbyen har naturpleje tegnet sig som en af de tematiske hjørneste. Det gælder både i forhold til

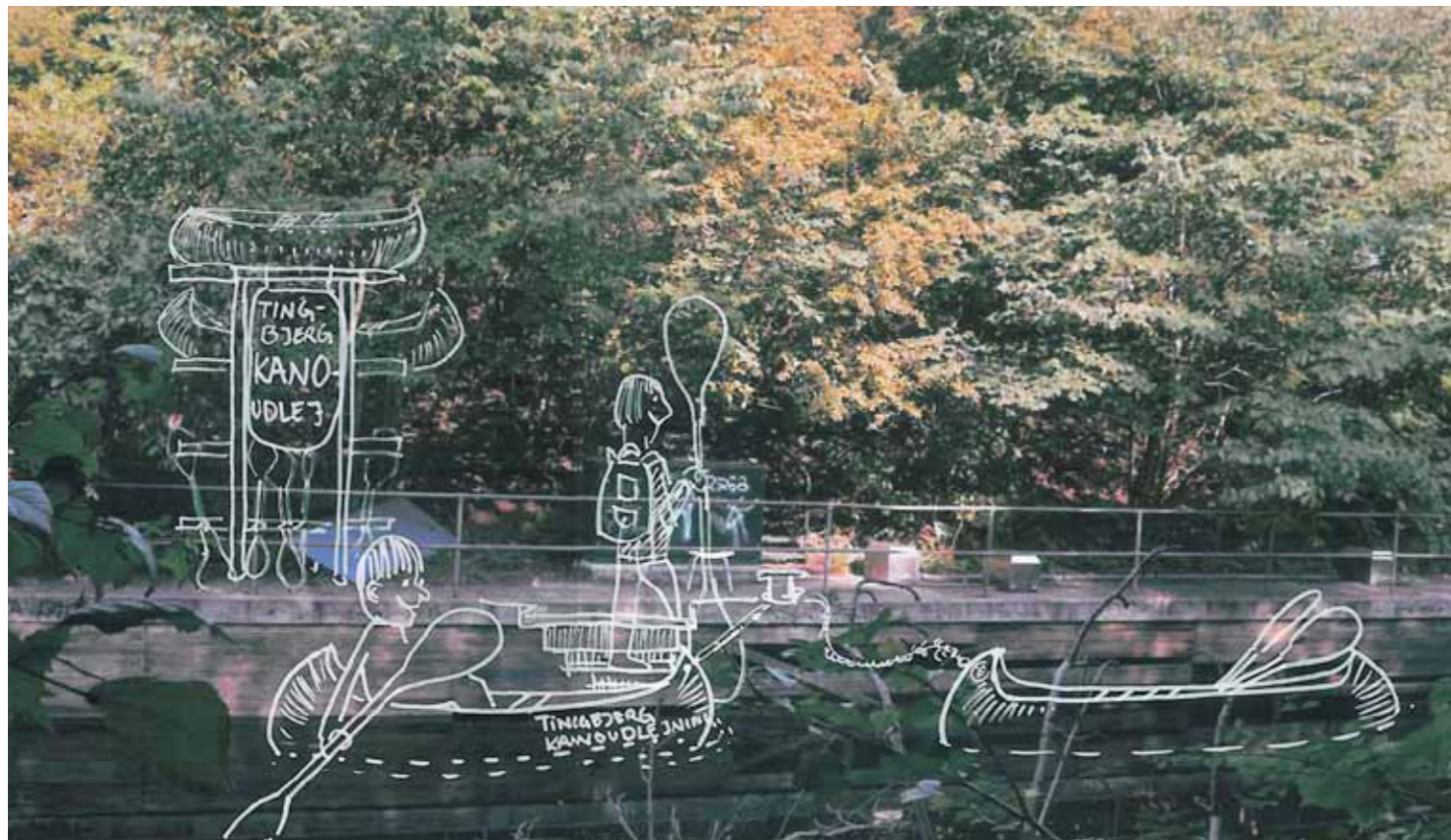
etableringen af en skovhjelperordning, dannelse af naturplejelaug i stil med Utterslev Mose Naturplejelaug, oprettelsen af græsningslaug med forankring i den boligsociale indsats, og skabelsen af naturplejeprojekter for særlige grupper (ensomme ældre, stressramte, depressionsramte etc). Med Naturplan Danmark og den nye nationale friluftstrategi bliver dette område prioriteret direkte gennem en revidering af de grønne partnerskaber. Arbejdet med at igangsætte aktiviteter inden for dette felt behøver ikke at afvente den fysiske etablering af naturcenteret.

I relation til den nye plejeplan ser vi det som meget vigtigt at der skabes en klar zoneinddeling med afsæt i de mange hensyn som er i spil. Det gælder alt fra tryghedsskabende landskabspleje, fremmelse af biologisk mangfoldighed, kulturhistoriske sigtelinjer, rekreative udfoldelsesmuligheder

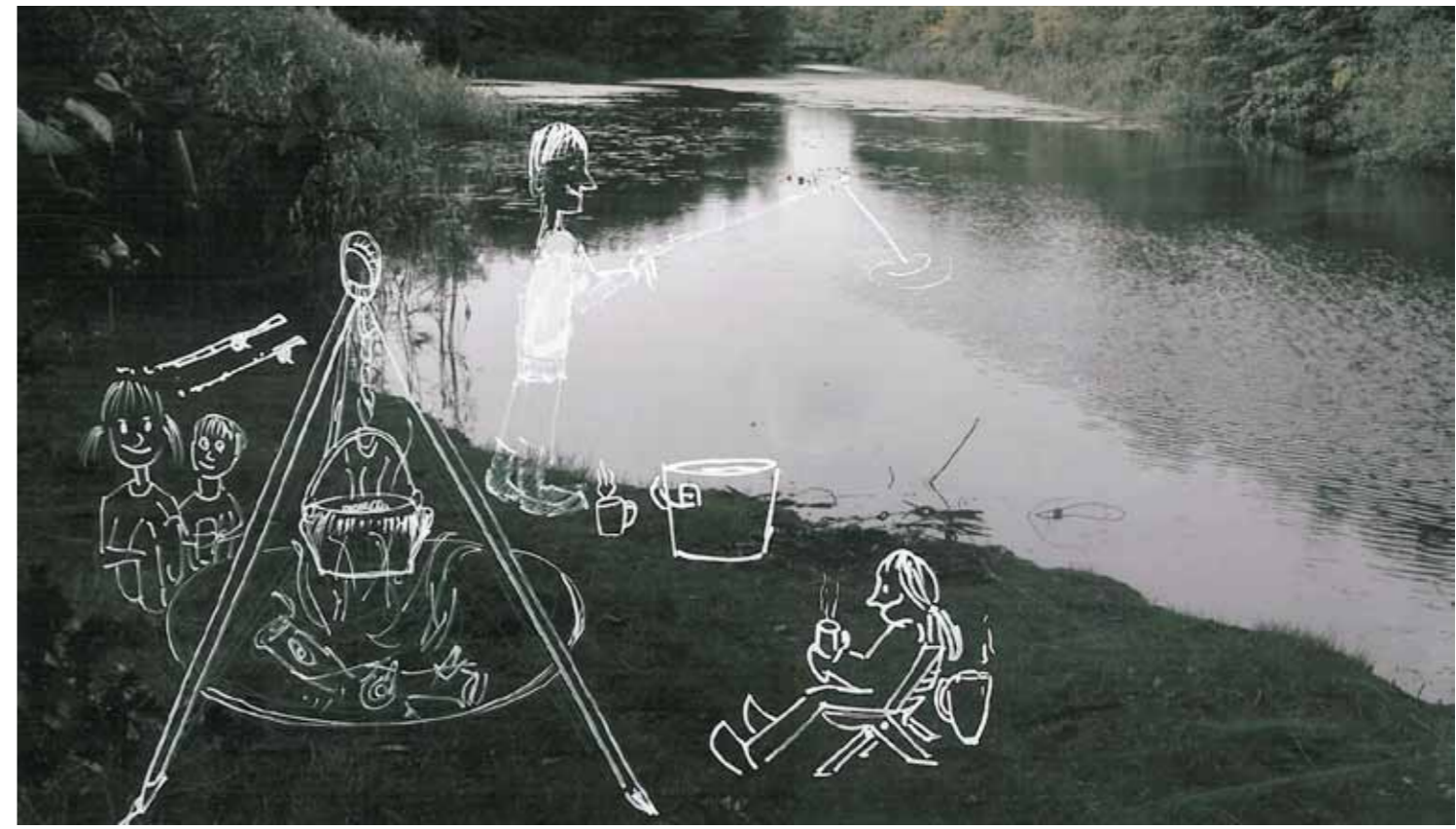
osv. Lokaludvalget har med andre ord et ønske om at være med til at udarbejde et oversigtskort, der viser, hvor det vil være gavnligt at lave eks. et græsningslaug, hvor et naturplejelaug nænsomt kan skabe og vedligeholde lysåbne naturtyper, hvor der slet ikke bør gøres noget ud fra et hensyn til særlige plante-, svampe eller dyresamfund samt børns ret til krat. Andre steder kunne der med fordel indrettes forskellige former for naturrum, der understøtter udeskoleaktiviteter og fordybelse.

Indsatsen i forhold til invasive planter bør også fremgå tydeligt af planen, ligesom indsatsen i forhold til at fremme livsvilkårene for kommunens ansvarsarter/bilag IV/V arter/rødlistede arter bør konkretiseres på artsniveau.

Tingbjerg Kanouudlejning/ Visualisering: Britt Boesen

Bålplads på brinken lige syd for jernbanebroen / Visualisering: Britt Boesen

Friluftsliv på Vestvolden

Vestvolden rummer store potentialer med hensyn til at skabe et spændende og attraktivt friluftslivs-område.

Kanosejllads

En aktivitet der virkelig vil være attraktiv og give unikke oplevelser af fæstningsanlægget og den bynære natur er kanosejllads. Herudover vil 'Tingbjerg Kanouudlejning' være med til at nedbryde det image som udsat byområde og dermed understøtte kommuneplansstrategiens målsætning om at transformere Tingbjerg-Husum Nord fra et udsat byområde til et byudviklingsområde.

Der er ifølge Fredningen et sejlladsforbud i Fæstningskanalen. Juridisk er forbuddet begrundet i Vandløbslovens §5. Naturklagenævnet begrundet i sin afgørelse fra 1996 forbuddet med 'de stejle bredder og den stejle bundprofil'.

Forbuddet er med andre ord begrundet i et hensyn til fortidsmindet ifm med nedsætning og optagning af f.eks. kanoer. Lokaludvalget foreslår at de overløbsbygværker der er etableret flere steder kan tages i anvendelse som kajanlæg, da der i forbindelse med disse også er anlagt beton/metaltrapper.

Brønshøj-Husum lokaludvalg er bekendt med, at Fæstningskanalen rummer store mængder sediment, der i praksis vanskeliggør kanosejllads på bestemte strækninger. Lav vandstand i sommermånederne bidrager yderligere hertil. Ydermere frigiver vandet i Fæstningskanalen kraftig kloaklugt på varme sommerdage og efter kraftige regnhændelser, hvor kloakvand fra Gladsaxe og Tingbjerg udledes via overløbsbygværket U11, der i billedet ovenfor udgør kajanlægget.

Den periodevise udledning af kloakvand og mængden af sediment vil alene af sundhedsmæssige årsager umuliggør organiseret kanosejllads i Fæstningskanalen. I følge Københavns kommunes vandhandleplan skal der dog allerede i 2015 ske oprensning af Fæstningskanalen. Herudover er der i både i Gladsaxe og Københavns Kommune igangsat klimatilpasningsprojekter, der inden for en årrække vil reducere spildevandspåvirkningen af Fæstningskanalen.

Fiskeri

For at fremme lystfiskeriet kan der i umiddelbar nærhed af Naturbyen skabes gode fiskepladser. Konkret foreslås det, at der etableres en ny fiskeplads på det betonanlæg der er etableret, hvor

fæstningskanalen løber under Åkandevej (rød fisk). Det vil ikke medføre tilstandsændringer i relation til fortidsmindet, men alene forudsætte oprensning og kratrydning. På modsatte side af Åkandevej (grøn fisk) eksisterer en officiel fiskeplads i relation til Utterslev Mose, der dog ikke længere anvendes på grund af grene i vandet. Det er afgørende for begge fiskepladser, at der sker en punktvis opgravning af sediment, da en større vanddybde vil være tiltrækkende for fisk.

Formidlingsspør

For at fremme formidlingen af Vestvoldens og Utterslev Moses natur- og kulturhistorie arbejdes der i relation til Naturbyen med etableringen af en række formidlingsspør i landskabet. Der er ikke identificeret en konkret formidlingsteknologi, men det kunne f.eks. være i form af find-vej-i-konceptet, der vil kræve tilladelse til at opsætte de stolper, der udgør posterne. Formidlingssporene vil ellers ikke kræve andet end at bærmønstret ryddes på særlige strækninger.

Rulleskøjtebelægning på Voldalléen

Det er Lokaludvalgets ønske at der etableres rulleskøjte egnet belægning på Voldalleen.

Når fæstningskanalen er renset op for sediment, grene og indkøbsvogne vil dette sted blive en rigtig god fiskeplads.

Bynaturcenteret på EnergiCenter Voldparken

Etableringen af et naturcenter er en af Lokaludvalget højt prioriteret indsats og et fremskredent projekt. Naturcenteret er projekteret til at blive bygget i tilknytning til Energicenter Voldparken. For Brønshøj-Husum Lokaludvalg er det vigtigt at den kommende plejeplan afspejler planerne om at etablere et naturcenter. Etableringen af naturbyen vil betyde en markant større opmærksomhed omkring Vestvolden som fortidsminde og bynært naturområde.

Formålet med bynaturcenteret kan udtrykkes i følgende fire punkter.

1. Aktiv naturformidling tæt på byen. Naturbyen vil med sine vandlaboratorier, fiskebassiner og friluftaktiviteter skabe et unikt naturformidlings-tilbud for byens børn og voksne. Hvad enten der er tale om en flok børnehavebørn, en skoleklasse eller familier på weekendbesøg, skal Naturbyen begejstre med sine formidlings- og aktivitetstilbud,

der strækker sig fra de lune udstillingslokaler, over byens bedste vandnaturlegeplads til de mange naturrum langs volden og mosen.

2. Større social sammenhængskraft. Naturbyen tilbyder oplevelser med fællesskabet i centrum. Her mødes borgere på tværs af alder, etnicitet og social baggrund og får oplevelser i og forståelse for naturens værdier. Ved at engagere lokale borgere i driften og udviklingen af faciliteter og aktiviteter kan integrationen styrkes og trygheden i lokalområdet øges, fordi borgere tager ejerskab for stedet og får kendskab til hinanden. En indsats, der også har stor effekt i forhold til at fremme den generelle sundhedstilstand. Naturhjælpernes værksted er en del af dette.

3. Øget biologisk mangfoldighed. Naturbyen skal også være et aktivt centrum for initiativer, der direkte skaber en rigere natur. Naturbyen skal være med til at vise en ny vej i forvaltningen af de bynære naturområder ved at engagere og invol-

Collage: Christian Lunde

vere skoleelever, institutioner, foreninger, lokale ildsjæle samt udsatte borgere i naturplejen.

4. Forbedret omdømme. Naturbyen skal være med til at sætte bydelen Brønshøj og området EnergiCenter Voldparken på københavnernes mentale bykort. Naturbyen skal bidrage til at gøre området kendt og eftertragtet for udefrakommende samtidig med, at Naturbyen skaber en stærk lokal stolthed- og ejerskabsfølelse.

Målgrupperne

Bynaturcenteret henvender sig til fire overordnede brugergrupper. De primære brugergrupper er skoleklasser og børneinstitutioner fra København og omegnskommuner, der skal benyttes bynaturcenteret i hverdagens dagtimer som del af aktiv undervisning. Derudover skal børnefamilier, bedsteforældre med børnebørn benytte centret, legepladsen og de formidlingsstøttepunkterne i naturen til samvær på tværs af generationer

særligt i weekenderne og hverdageftermiddag. Lokale foreninger og grupper kan gøre brug af af bynaturcenterets faciliteter inde som ude, primært i hverdagsaftenerne.

Det fysiske rum

Naturbyen er projekteret til at blive etableret på den vestlige del af den matrikel som indrammer EnergiCenter Voldparken. De grundmurede og opvarmede bygninger vil blive opført så de grænser op til fortidsmindebeskyttelseslinjen. Mellem disse bygninger og Vestvolden skal der etableres et aktivitetsområde med fiskedamme, bålhytte, overdækket arbejdsplads mv. Faciliteter der befinder sig inden for beskyttelseslinjen, men som lokaliseres hvor der aktuelt er etableret institution med legeplads. Faciliteterne vil ikke komme i konflikt med formålet med Naturbeskyttelseslovens §18 da indsyn til og udsyn fra fortidsminderne ikke forringes ift. den aktuelle brug.

Dobbeltkaponieren efter en ordentlig omgang kratrydning og renovering. Foto: Jens Christian Elle

Kulturliv på Vestvolden

Brønshøj-Husum Lokaludvalg har i sine Bydelsplaner med visioner for bydelen præsenteret et ønske om revitalisering af kulturarven på Vestvolden. Bl.a. ønsker Lokaludvalget, at der sker en indretning og genanvendelse af udvalgte bygninger bl.a. dobbeltkaponieren ved Frederikssundsvej, ammunitionsmagasinet ved Bystævnet og ammunitionsmagasinet i Kagså-batteriet.

I den kommende plejeplansperiode vil Lokaludvalget prioritere at skabe liv i og omkring Dobbeltkaponiere XXII, og derved give anledning til, at flere folk for øjnene op for kulturarven i deres lokalområde. Dobbeltkaponieren rummer et uforløst potentiale som lokalt knudepunkt for kultur og friluftsk aktiviteter. Den omkringliggende natur skaber et unikt rum for aktivitet og selve bunkeren kan med relativt få midler gøres attraktiv for kulturaktiviteter så som anderledes kunststillinger, koncerter og historieformidling:

- Hindring af fugtindtrængning. Ved at sikre at bunkeren er tør, gøres bygningen mere attraktiv for aktiviteter.
- Kalkning indvendigt. Ved at fjerne graffiti fra bunkerens vægge gøres bygningen mere attraktiv og indbydende for kulturaktiviteter.
- Etablering af strøm. Ved at etablere strømudtag ved bygningen gøres det lettere at afholde en lang række kulturaktiviteter. Ved at opsætte belysning ved bygningen gøres området tryggere og mindre attraktivt for hærværk o.l.
- Indretning af fast depot. Ved at indrette et depot til opbevaring af effekter til brug ved arrangementer, gøres det lettere at afholde aktiviteter og fx etablere en pop-op-café ved passende lejligheder.

Som dobbeltkaponieren fremstår i dag med graffiti og affald, indbyder den til yderligere forslumelse. Lokaludvalget mener ikke, at løsningen er at aflåse bunkeren. Tværtimod er det vigtigt, at bygningen står åben for alle. Det at bygningen står åben har allerede inspireret en lokal rollespilsforening til at arrangere tilbagevendende rollespil ved bunkeren. Hvis dette og lignende initiativer understøttes, skabes mere opmærksomhed og liv omkring dobbeltkaponieren, og risikoen for hærværk mindskes.

Det lokale ejerskab kan desuden sikres ved at etablere en brugerforening bestående af fx spejdere, rollespillere, lokale kulturmedarbejdere, kulturbrugere og friluftinteresserede.

Dobbeltkaponieren før renovering (2012) / Foto: Cowi

Foto: Thomas Skjold

Den nordligste del af Den grønne forbindelse i Husum, hvor en ny cykelgangbro er skitseret på det sted hvor der indtil omkring 1950 lå en bro / Skitseforslag af Rambøll 2013

Forbindelser på Vestvolden

Den sammenhængende by er et helt centralt tema i kommuneplanstrategien. Konkret arbejdes der på at binde Tingbjerg bedre sammen med den resterende by ved følgende to projekter. På den lange bane ved at etablere en letbane fra Nørrebro station til Gladsaxe Trafikplads, der krydser Vestvolden ved Bystævnet. Og på den helt korte bane - i perioden 2015-17 – ved at etablere den såkaldte Grønne forbindelse – en cykelgangsti fra Husumparken til Voldparken og videre til Tingbjerg. Her knyttes Den Grønne Forbindelse til Supercykelstien Vestvoldsruten, der skal løbe fra Åkandevej til Avedøre Holme. I forbindelse med etablering af Vestvoldsruten etableres der to cykelgangstibroer over henholdsvis Jyllingevej og jernbanen mod Roskilde. En cykelgangsti over Frederikssundsvej vil fuldende Vestvoldsruten som attraktiv supercykelsti.

Cykelbro over Frederikssundsvej

Lokaludvalget ønsker at indgå et samarbejde med Naturstyrelsen og Kulturstyrelsen om etablering af en cykelgangstibro over Frederikssundsvej. Cykelgangstibroen skal kunne anvendes af cyklende, rulleskøjtende og gående. Stibroen skal respektere Vestvoldsanlægget som fortidsminde.

Den Grønne Forbindelse

Teknik- og Miljøforvaltningen går i 2015 i gang med at projekttere den grønne forbindelse eller Husumforbindelsen som den også kaldes. Borgerrepræsentationen har besluttet at den skal anlægges i perioden 2015-2017.

Forslag til linjeføring af letbane / Letbaner.dk